

panelið

Javnaðarmaðurin Hans Jacob Jacobsen

Í dag:

17. august varð Hans Jacob Jacobsen — rithøvundurin Heðin Brú — 75 ár. Um hetta er skrivað almikið, og samstundis er greitt frá umfatandi skrivningini, sum Heðin Brú hevur lagt úr hondum. Henda dag kom eisini í nýttgávu, skreyttgávu, mest, gítta bók hansara »Føðgar á Ferð«, ein hábærslig føðingardagsgáva. Men henda dagð var Hans Jacob burturstaddur, sum tey gera nú á døgum. Ti hesi

orðini.

Tað er fáur, sum hevur dugað at lýsa føroyska samfelagið og tilveruna hjá føroyinginum í gerandisdegnum sum Heðin Brú. Men umframt hevur hann havt stundir at vera menniskja sum vit onnur, hevur ikki bara røkt ábyrgdarmikla starvið sum landbúnaðarráðgevari, men sum Hans Jacob Jacobsen hevur hann øll árin stadið sum virkandi limur í Føroya Javnaðarflokki við limaskapi í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag, sum ein hin itarsti felagslimurin tey mongu árin. Tað er hugaligt at lesa gomlu gerðabækur felagsins frá tjugunum og frameftir, tí har sært tú, hvørja styrki og týðning felagsskapurin hevur havt fyrri tey mongu áhugamál í javnaðarrørsluni, sum komu til umrøðu. Ein teirra, sum bar fram hugsan sína, var Hans Jacob Jacobsen, hann hevur altíð kent seg at hoyra heima millum teirra, sum stóðu um javnaðarrørsluna. Sjálvur gjørdist hann formaður í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag í 1936, umframt sat hann mong ár sum nevndarlimur og eisini í flokksstjórnini. Tíðarskeiðið, hann saman við William Heinesen stjórnaði ... í Føroya Sosialdemokrati, sýnir eisini hansara sterka tátt fyrri javnaðarrørsluni.

Tey, sum hava hoyrt Hans Jacob Jacobsen halda røðu á felagsfundum ella øðrum samkom-

um í Javnaðarflokkinum, kenna hansara meistarliga framburð av evninum, hann vil røða um. Hann hevur helst betri enn nakar annar forypingur megnað at greina, hvat tað er at vera føroyingur og á ein náttúrligan hátt dugað at greitt frá grundhugsanini í javnaðarrørsluni, sum hin sjálvsagða føroyska rørsan.

Sum rithøvundur hevur Heðin Brú ikki bara skrivað fyrri okkum føroyingar, men hann hevur lagt eftir seg eina bókmentan, sum ferner væl viðari, og sum altíð fer at geva okkum glottar inn í eitt tíðarskeið, har tað ikki var sum at siga tað at vera ódrvisi en tey flestu, og har tú ofta vart happaður, tí tú ikki fylgdi teim mongu.

Millum tær mongu bókur, hann hevur skrivað, stendur »Leikum Fagurt« millum tær, sum eftirtíðin fer at geva gætur. Hetta er eitt hitt meistarligasta verk um eitt tíðarskeið í Føroya søgu, sum fáur hevur skrivað um, og helst eingin hevur dugað at lýsa so væl og gløgt sum just Heðin Brú.

Víst gav tað ikki nakad av sær at vera skrivandi í Føroyum, víst hava okkara skrivandi kvinnur og menn havt trong kor, serliga tey, sum tóku sær fyrri at finna at og visa á brekini. Men illa vóru vit stódd, um vit ikki áttu slíkar sum Heðin Brú. Tað sigur ikki so lítið um mannin, at hann tey herða politisku orrustuárini, tá Javnaðarflokkurin rættiliga stóð í andglettinum,

stóð sum ein av høvuðsstuðlum flokksins, eisini sum blaðnevndarlimur. Í hesum ótakksama starvi fekk hann manga ótökkina og skoluna, eisini frá sínum egnu, men hann skilti, at tað meiri skittföra blaðmannarbeiðið kravdi sitt, hóast tað ikki beint var tað, honum hóvaði og styðjaði.

Føroyski Javnaðarflokkurin hevur átt mangar av mætastu synum og dotrum landsins í sínum parti og ger tað framvegis. Vit vóna og vænta, at tað framvegis verður so, tí uttan teirra medvirkan gjørdist fá-tækligari.

Og hóast Javnaðarflokkurin telur fólk úr øllum samfelagsbólkum, og áhugamálini til mangan verða serstakliga ymisk, verður aðalráðurin til allar tíðir at samtykkja í tí grundleggjandi flokshugsjónini, at virka til bata fyrri hini, sum minni formáa sær og lyfta tey fram á eitt stöði, sum semir seg fyrri eini mentaðari tjóð.

Tá Hans Jacob fylti 60, skrivaði P.M. Dam, sáli, m.a.: »Og tað, ið best er, hann er stóðugt fyltur undir angarnar av góðum til okkara, av Heðin Brú's skaldskapi; fullur av starvshuga.... Vit mega unna honum skaparakerini. Vit, ið liva, krevja tað, komandi ættir krevja tað.«

Henda heilsan, hesi ynski eru stóðugt galdandi, ja, alt Føroya fólk ynskir, at so skal verða.

J. Lindenskov

við- merkingar

Av landinum røkka tey

Um postflutningin skrivur Dimmalætting í oddagrein:

Føroysk bløð, so mong ella fá, sum tey nú eru, hava møguleika fyrri at røkka fram til haldarar í Danmark dagin eftir, at tey eru komin út, men heima í Føroyum røkka tey í vissum føri ikki fram fyrr enn uppaftur seinni. Her kann ikki vera beint atborið av landsstýrinum, sum hevur ábyrgdina av hesum vánaliga skili. Tvey føroysk bløð (uttanfyrri Havnina), tykjast sokkin í mold eftir tveimum teimum seinastu árum. Ein atvoldin er óivað vánaligu korini fyrri at koma runt um landið sum skjótast, tí at ferðslumýlna landsstýrisins yvirhøvar ruggar ikki rætt. Tað er ikki minni enn ein landaskomm, at slíkt kann henda í demokratiska samfelagnum, fyriskipað av landsstýrinum, í árinum 1976!

Varsemi í peningabrúki

Dagblaðið skrivur í oddagrein um peninganytslu:

Tá millionirnar rulla, eru pengarnir nógvir millum fólk, men í vissum forum kann talan vera um læntan pening, læntar millionir, ið ikki bara skulu rindast aftur, men við rentum. Og tað sigur seg sjálvt, at tá so er, ræður duplutt so nógv um at finna tað varsemið í peningabrúki, ið skal til bæði fyrri at kunna lata lán læandi aftur og samstundis kunna skapa grøgvandi javnvág í einstaklinganna og samfelagsins peningabrúksberiorkan.

Gævi hetta má eydnast okkara stýrandi monnum í lögtingi og landsstýri, ið hava ábyrgdina av landsins peningabrúki.

Munur er á

Ein, sum nevnr seg jó, skrivar íesarabrev í Dagblaðnum um almennu yvir-tøkuna av innanoyggjasiglingini:

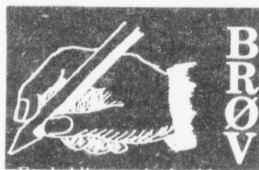
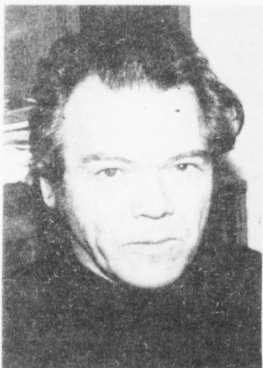
Tú hoyrdi menninar á Sundafærjuni, hvussu nógvur tímar hesir menn arbeiddu, fyrri at fáa tað at bera til. Tað einasta teir bóðu um, var at sleppa at halda fram at arbeiða — men tað sluppu teir ikki.

Hetta er sannleikin um innanoyggjasiglingina — sjálvt um hann ikki hóvar javnaðarmonnum.

Og prisurin — var hann so ovurhonds stórur??? — Nei, nogvur minni enn nú, tá tað almenna hevur yvirtikið siglingina — fyrri ikki at tala um — nú teir eisini skulu koyra.

Jú, púra rætt, Vilhelm, munur er á.

Kreppulán til virkir

ið hevði sagt hetta.

Eg ringdi beinanvegin til Dagblaðið og greiddi frá, at um teir hugdu í ársfrágreiðing mína (ið Dagblaðið sum limur í Idnaðarfelagnum eisini hevði fingið), so vildu teir siggia, at eg tvorturimóti skrivaði, at: »Málið hevur hevur verið til viðgerðar í landsstýrinum, ið hevur biðið felagið um at samráðast við Menningargrunnin og Idnaðargrunnin um møgulega at víðka teirra fátíni- og veðhaldsskipan, so hesir grunnar kunnu taka sær av málinum«.

Eg segði eisini, at røða Olav Gregersen var endurgivin eftir einum stenografiskum referati frá fundinum, og at møguleikarnir fyrri feili í endurgevanini tí vóru tilsteðgar. Viðkomandi jour-

framhald á síðu 5

Hin 11. í hesum endurgav Dagblaðið brot úr røðuni hjá formanninum í Føroya Idnaðarfelag, Olav Gregersen, á aðalfundi felagsins, har m.a. varð sagt, at landsstýrið ikki hevði viðgjørt málið um kreppulán til virkir, ið vóru komin í figgarligar trupulleikar vegna oljuekreppuna og lágkonjunkturin í 1975. Ein mynd av mær skuldi óivað greiða lesaranum frá, hvør